

Van Kuiken naar Kip

Verenpikken op de legbedrijven

Monique Bestman

Rapportage opdrachtgever

LOUIS BOLK
I N S T I T U U T

Samenvatting

Deze samenvatting beschrijft het 'leghennendeel' van het project 'van Kuiken naar Kip'¹. In dat project werkten Interbroed Leghennen uit Veghel en het Louis Bolk Instituut samen om maatregelen te nemen tegen verenpikken bij opfokleghennen. Omdat verenpikken met name in de legperiode tot uiting kan komen, is het project uitgebreid met een 'leghennendeel' waarin de leghebbedrijven bezocht werden die de jonge hennen uit het 'van Kuiken naar Kip'-project ontvangen hebben.

Er zijn 15 legbedrijven bezocht. De bedrijfsbezoeken bestonden uit een vraaggesprek en waarnemingen in de stal. De legpluimveehouders waren op een enkele uitzondering na tevreden met de 17-weekse hennen die ze gekregen hadden. Eenmaal op het legbedrijf, begon een aantal koppels toch met verenpikken. Meestal vanaf 40 weken. Het stalklimaat was bij een aantal bedrijven niet optimaal, wat zich uitte in hoge concentraties kooldioxide en ammoniak. De verenpikschaade leek mee te vallen, maar als je de leeftijd meeneemt (een deel van de 'mooie' koppels was nog jong) en het feit dat alle dieren een snavelbehandeling gehad hadden, blijft het belangrijk om preventieve maatregelen te nemen tegen verenpikken. Naar aanleiding van wat op de bedrijven gezien is, worden aan de pluimveehouders de volgende aanbevelingen gedaan:

- Strooisel, strooigraan en ruwvoer verstrekken: meteen bij aankomst en dit gedurende de hele ronde voortzetten.
- Zorg dat de dieren minder bang zijn door er vaker doorheen te lopen en evt meerdere mensen bij de dieren te laten werken.
- Maximaal inzetten op een goed stalklimaat, ook als dat betekent dat de staltemperatuur omlaag gaat.
- Verbreed je referentiekader: kijk eens bij een ander en laat anderen eens bij jou kijken. Houd elkaar een spiegel voor en houd elkaar scherp.
- Laat regelmatig een dierenarts komen, ook als er niets aan de hand lijkt. Deze bekijkt de dieren met andere ogen dan de adviseurs via voerfabriek en de opfokorganisatie. Zo kun je beter een goede gezondheidsstatus van je bedrijf en koppel bewerkstelligen.

Het vijftiende bedrijf dat bezocht is, had jonge hennen ontvangen die in de opfok bepaalde maatregelen hadden gehad op het gebied van ruwvoer/strooiselvoorziening. De hennen zijn op het legbedrijf in dezelfde groepen ingedeeld als op het opfokbedrijf. Ook kregen ze op dezelfde manier als in de opfok al dan niet aanvullend ruwvoer of strooisel. De hennen zijn beoordeeld op 30 weken leeftijd. Bij de witte hennen werd geen verschil in verenkleed waargenomen tussen de behandelingen, maar wel een verschil in strooiselkwaliteit. Het strooisel in de stalcompartimenten waar aanvullend luzerne verstrekt was, was droog en los, terwijl dat in de andere compartimenten harde platen bevatte. Bij de bruine hennen bleek dat de dieren die in de legperiode luzerne kregen, minder beschadigde staarten hadden, dan de hennen die dat niet kregen.

¹ Het project is mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie – Dienst Regelingen, Rabobank Nederland – Projectenfonds en Stuurgroep Landbouw Innovatie Brabant.

Conclusies en aanbevelingen

Verenpikken, kannibalisme en diergezondheid

De schade door verenpikken en kannibalisme vallen mee bij de legklanten van Interbroed. Grote, structurele gezondheidsproblemen doen zich weinig voor. Het kennisniveau is over het algemeen hoog, maar beperkt zich tot de voor de hand liggende onderwerpen die direct met gezondheid en productie te maken hebben. Opvallend is dat weinig pluimveehouders deelnemen aan een studieclub en dat een klein deel zijn eigen scholing 'organiseert', nl door elke zes weken met de dierenarts naar de dieren te kijken. Ook opvallend is dat de legpluimveehouders weinig bij andere pluimveehouders kijken of andere pluimveehouders bij hen laten kijken. Eenvoudige maatregelen die het risico op verenpikken verminderen, zijn:

- Op jongere leeftijd en vaker dan één keer bij de opfokker kijken en stem af met de opfokker.
- Nodig de opfokker uit om op het legbedrijf te komen kijken en te zien hoe de dieren het daar doen.
- Geef de jonge hennen bij aankomst op het legbedrijf hetzelfde voer als bij de opfokker.
- Strooisel, strooigraan en ruwvoer verstrekken aan de leghennen en hiermee beginnen meteen bij aankomst op het legbedrijf.
- Het aantrekkelijker inrichten van wintergartens en buitenuitlopen, zodat ze een nog groter effect hebben op het welzijn van de dieren.
- Regelmatig bezoek van een dierenarts, ook als er niets aan de hand lijkt. Zo kun je beter een goede gezondheidsstatus van het bedrijf en de koppel bewerkstelligen.
- Met meer mensen in de eigen stal naar de eigen dieren kijken (dagelijkse verzorging).
- Op andere bedrijven en met andere pluimveehouders of anderszins vakgenoten kijken naar de dieren.
- Adviseurs in de legpluimveehouderij zouden nog meer nadruk kunnen leggen op maatregelen van de leghennenhouder bij de opvang van jonge hennen.

Er lijkt een positief effect van strooisel/ruwvoerverstrekking op verenkleed en strooiselkwaliteit wanneer dit in de opfok gegeven wordt en hier op het legbedrijf mee doorgegaan wordt.